

16. A MOSS és egyéb speciális eljárások

Az alábbiakban olyan speciális adóhatósági eljárásokról lesz szó, amelyek szintén az adóztatás részét képezik, de nem sorolhatók be az állami adó- és vámhatóság klasszikus adóügyi, ellenőrzési és végrehajtási feladatai körébe.

16.1. Távolról nyújtható szolgáltatások – a MOSS-rendszer

Az elektronikusan nyújtott szolgáltatások, a hírközlési szolgáltatások, valamint a rádiós és audiovizuális médiaszolgáltatások nem vehetők igénybe valamilyen hálózathoz történő kapcsolódás nélkül. E három szolgáltatástípust az uniós héaszabályozás együttesen távolról is nyújtható szolgáltatásoknak nevezi, és ezeket az előbb említett rokon vonásukból kiindulva egységesen szabályozza [2006/112/EK (héta)irányelv].

A hazai adójogban az áfaszabályozásban találunk definitív rendelkezéseket az elektronikus ügyletekre nézve. Az Áfa tv. XIX. fejezete határozza meg a telekommunikációs, rádiós és audiovizuális médiaszolgáltatásokkal, valamint az elektronikus úton nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatos *különös szabályokat*.

Az Art. XIII. fejezete ugyancsak foglalkozik a távolról is nyújtható szolgáltatásokat kínáló adózókra vonatkozó különös szabályokkal.

A különös szabályozás azt írja elő, hogy az Áfa tv. szerint belföldön letelepedett, de a teljesítési hely szerinti tagállamban nem letelepedett, valamint az Európai Unió területén nem letelepedett adóalany, aki nem adóalany részére távolról is nyújtható szolgáltatást nyújt, az e szolgáltatása utáni hea (hozzáadottértékadó)-fizetési és -bevallási kötelezettségének *választása szerint* az állami adó- és vámhatóság útján tesz eleget. Ha az adózó a különös szabályozás alkalmazását választja, azt köteles alkalmazni minden olyan teljesítési hely szerinti tagállam tekintetében, ahol nem telepedett le.

Ezen előírások gyakorlati megvalósítását szolgálja a 2015. január 1-jén hatályba lépett szűkített egyablakos ügyintézés, amely lehetővé teszi a nem adóalanyok részére távközlési szolgáltatást, műsorszolgáltatást vagy

elektronikus szolgáltatást nyújtó adóalanyok számára, hogy ha olyan tagállamban nyújtanak szolgáltatásokat, ahol nem telepedtek le, akkor az e szolgáltatásaikra vonatkozó héabevallásukat azon tagállam webes portálján keresztül nyújtásuk be, amelyben azonosítóval rendelkeznek.

Ez az ügyintézési rendszer nem kötelező, csupán az egyszerűsítést szolgálja, tekintve, hogy a teljesítés helye nem a szolgáltató szerinti, hanem a szolgáltatás igénybe vevője szerinti tagállam. A rendszer lehetővé teszi az adóalanyok számára, hogy ne kelljen minden fogyasztás helye szerinti tagállamban nyilvántartásba vételni magukat.

A MOSS (angolul: Mini One Stop Shop, bevett magyar nevén: „mini egyablakos rendszer”) a távolról is nyújtható szolgáltatást nem adóalanyoknak nyújtó adózók különös szabályozás szerinti közösségi egyablakos rendszere.

A magyar MOSS-rendszerben részt vevők köre:

- az Áfa tv. szerint belföldön letelepedett, de a teljesítési hely szerinti tagállamban nem letelepedett (uniós), valamint
- az EK területén nem letelepedett (nem uniós) adóalany, aki a Közösség területén illetőséggel bír (vagyis a Közösségben letelepedett, ennek hiányában ott lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel rendelkező) nem adóalany részére
 - telekommunikációs szolgáltatást,
 - rádiós és audiovizuális médiaszolgáltatást,
 - elektronikus úton nyújtott szolgáltatást,

azaz távolról is nyújtható szolgáltatást nyújt, az ezen szolgáltatása utáni héafizetési és -bevallási kötelezettségének – választása szerint – az állami adóhatóság útján valamelyik különös szabályozás alapján tesz eleget.

Távolról is nyújtható szolgáltatások:

- Telekommunikációs szolgáltatások: vezetékes és mobiltelefon-szolgáltatások, interneten keresztül nyújtott telefonos szolgáltatások, hangposta- és faxszolgáltatások, internet-hozzáférés stb.
- Rádiós és audiovizuális médiaszolgáltatások: rádió- vagy televízióhálózaton keresztül közvetített vagy továbbközvetített rádió- vagy televízió-műsorszámok; az interneten vagy hasonló elektronikus hálózaton keresztül terjesztett (IP-streaming) rádió- vagy televízió-műsorszámok, amennyiben a műsorszolgáltatásra rádió- vagy televízióhálózaton történő közvetítéssel vagy továbbközvetítéssel egyidejűleg kerül sor, vagyis ha az interneten élőben követhető a műsor. (Ha például már

egy feltöltött filmet lehet bármikor letölteni és megnézni, akkor az már nem médiaszolgáltatás, hanem elektronikus úton nyújtott szolgáltatás).

- Elektronikus úton nyújtott szolgáltatás: webhelyszolgáltatások biztosítása, szoftverértékesítés és -frissítés, zenék, filmek, játékok biztosítása, képek, szövegek, információk szolgáltatása, távoktatás stb., ha a szolgáltatásnyújtás és -igénybevétel globális információs hálózaton keresztül történik. (Nincs kimerítő felsorolás, tekintve, hogy az információtechnológia igen széles körű, és folyamatosan változik.)

A MOSS-rendszer bevezetését az indokolta, hogy megváltozott a távolról is nyújtható szolgáltatások Áfa tv. szerinti „teljesítési hely” szabálya.

2014. december 31-éig uniós adózók esetében a telekommunikációs, rádiós és audiovizuális médiaszolgáltatás, illetve elektronikus úton nyújtott szolgáltatás tekintetében a teljesítés helye a *szolgáltatásnyújtó* letelepedése szerint alakult. Nem uniós adózók esetében a Közösség területén letelepedett nem adóalany igénybe vevő részére elektronikus úton nyújtott szolgáltatás esetében a teljesítés helye az *igénybe vevő* letelepedése szerint alakult; telekommunikációs, valamint rádiós és audiovizuális médiaszolgáltatások esetében akkor, ha a tényleges igénybevétel vagy vagyoni előnszerzés is ebben a tagállamban volt, vagyis: a teljesítés a tényleges fogyasztás helyéhez igazodott.

2015. január 1-jétől a nem adóalany igénybe vevő részére távolról is nyújtható szolgáltatások teljesítésének helye mindkét esetben (uniós és nem uniós adózóknál egyaránt) az igénybe vevő letelepedése szerint a tényleges fogyasztás helyéhez igazodik.

A MOSS-rendszer mind az adózók, mind az adóhatóság számára előnyökkel jár.

Adózoói oldalról kiemelendő, hogy minden fogyasztás (vagyis a teljesítés helye) szerinti tagállamban adókötelezettség (bejelentési, bevallási, befizetési) keletkezik, de az adókötelezettségek teljesítése során problémát okoznak a nyelvi nehézségek, a túlzott adminisztráció, a helyi szabályok/rendszerek ismeretének hiánya, a tagállamonként különböző bevallások/nyilvántartások, továbbá a tagállamonkénti utalások többletköltséget okoznak az adózóknak. E problémák kiküszöbölésére alkalmas a MOSS közösségi egyablakos rendszer: arra ad lehetőséget, hogy az adózó saját, letelepedése szerinti tagállamán keresztül intézze a többi tagállamban jelentkező adókötelezettségeit.

Az adóhatóság oldaláról az alábbiakban foglalhatók össze az előnyök:

- Az adminisztrációs teher csökken: a külföldi adóalanyoknak nem kell minden egyes magyar nem adóalany igénybe vevő számára teljesített távszolgáltatásaik miatt tömegesen bejelentkezniük, rendszeres bevételeket beadniuk; gyorsabb, automatizált e-ügyintézésre van lehetőség.
- Egységes bevételek vannak, amelyeket a fogyasztás tagállamként csak akkor kapunk meg, ha érintettek vagyunk.
- Egyszerűbb, automatizálható ellenőrzések végezhetők a kötelező elektronikus nyilvántartásokra vonatkozóan.
- Magyar adózó magyar adókötelezettségével nem keveredik: a magyar MOSS-adóalanyok a belföldi teljesítési helyű távszolgáltatásaik utáni adókötelezettségeiket továbbra is a rendes áfabevallásban rendezik.

16.1.1. A MOSS-rendszeren keresztül benyújtott héabevallással kapcsolatos tudnivalók

A MOSS-adózók negyedévente héabevallás benyújtására kötelezettek, a bevételek határideje: az adómegállapítási időszakot követő húsz napon belül (például 2015. I. negyedévről 2015. április 20-ig kellett bevallást benyújtani).

A héabevallást euróban kell elkészíteni. Azokban a tagállamokban, ahol az eurót nem vezették be, történhet nemzeti pénznemben a bevételek, de a többi, bevételekben érintett tagállamnak csak euróra átváltott összegeket lehet továbbítani. Az átváltási árfolyam az adómegállapítási időszak utolsó napján érvényes EKB-árfolyam.

A MOSS-áfabevallásnak tartalmaznia kell az adóalany eladásának adatait bárhol az EU-ban. Az azonosító tagállam egyedi hivatkozási számot generál minden egyes MOSS-héabevalláshoz, és tájékoztatja az adóalanyt erről a számról. Ez az adóalany referenciája a megfelelő befizetés utalásához.

Az azonosítót kiadó tagállam a bevételek benyújtási határidejét követő tizedik napon elektronikus úton figyelmezteti a MOSS-os héabevallás benyújtását elmulasztó adóalanyokat erre a kötelezettségükre, és tájékoztatja a többi tagállamot a figyelmeztetés megküldéséről (példa: a 2018. I. negyedévi bevételek esedékessége 2018. április 20. – bevételek hiányában figyelmeztetést kell kiküldeni az adózónak 2018. április 30-án, és erről a többi tagállam elektronikus értesítést kap).

16.1.2. A befizetésre vonatkozó tudnivalók

A fogyasztás szerinti tagállamban nem letelepedett adóalanynak a hozzáadottérték-adót a héabevallás benyújtásával egy időben, legkésőbb azonban a bevallás benyújtására előírt határidő lejártáig kell befizetni, hivatkozva a befizetés alapjául szolgáló héabevallásra (a bevallási referenciaszám feltüntetése kötelező). Az adózó hibájából beazonosíthatatlan befizetés miatti visszautalás költségei az adózót terhelik.

Az adóbefizetés az azonosítót kiadó tagállam által meghatározott, euróban vezetett bankszámlára történik. (Azok a tagállamok, amelyek nem vezették be az eurót, előírhatják, hogy az adóalanyok az adóbefizetéseket az érintett tagállam nemzeti pénznemében vezetett bankszámlára teljesítsék. Magyarországon ez a Magyar Államkincstár által vezetett euró-devizaszámla.)

Az adózoí befizetéseket az azonosítót kiadó tagállam továbbítja a fogyasztás helye szerinti tagállamoknak – alulfizetés esetén arányosan elosztva a beérkezett összeget.

16.1.3. Nyilvántartási szabályok

A fogyasztás szerinti tagállamban nem letelepedett adóalany nyilvántartást vezet a különös szabályozás hatálya alá tartozó ügyleteiről. A nyilvántartásnak megfelelően részletesnek kell lennie ahhoz, hogy a fogyasztás szerinti tagállam adóhatósága ellenőrizni tudja a héabevallás helyességét.

A nyilvántartást – kérésre – a fogyasztás szerinti tagállam és az azonosítót kiadó tagállam rendelkezésére kell bocsátani elektronikus úton, valamint oly módon kell kezelni, hogy késedelem nélkül és minden egyes nyújtott szolgáltatás tekintetében elektronikus úton rendelkezésre bocsátható legyen.

A nyilvántartást az ügylet teljesítését magában foglaló év december 31-étől számított tíz évig meg kell őrizni.

A rendszernek ellenőrzési vetületei is vannak, ugyanis ha valamely, fogyasztás helye szerinti tagállam adóhatósága úgy ítéli meg, hogy a MOSS-rendszerben szereplő adat nem a valóságot tükrözi, felkérheti a letelepedés helye szerinti tagállam adóhatóságát a tényleges értékesítési adatok ellenőrzéssel történő megállapítására.

16.2. A szokásos piaci ár megállapítása

Az egyéb speciális eljárások körében kiemelést érdemel a szokásos piaci ár megállapítására irányuló eljárás (Art. XXI. fejezet 174. §-tól). Kapcsolt (egymástól nem független) vállalkozások között létrejövő gazdasági kapcsolatok tekintetében a NAV elsősorban azt ellenőrzi, hogy az általuk alkalmazott árak (elszámolóárak vagy transzferárak) megfelelnek-e a szokásos piaci ár elvének.

Ha megnézzük, hogy független vállalkozások hogyan lépnek egymással üzleti kapcsolatba, akkor láthatjuk és tapasztalhatjuk, hogy a közöttük létrejövő ellenértéket és a megvalósítási feltételeket általában a piaci viszonyok határozzák meg. Kapcsolt vállalkozások esetében azonban bizonyos esetekben a piaci viszonyok kevésbé számítanak a kereskedelmi vagy pénzügyi tranzakciók meghatározásakor. Ha a transzferárképzés nem tükrözi a piaci viszonyokat és a szokásos piaci ár elvét, akkor az egyes országok adóbevételei eltorzulhatnak, és bizonyos államokban lévő kapcsolt vállalkozásoknál adóhiány keletkezhet.

Abban a kérdésben, hogy kik a nem független vállalkozások, az egyes anyagi jogszabályok eltérő definíciókat tartalmaznak. Leegyszerűsítve úgy fogalmazhatjuk meg, hogy olyan vállalkozások elsősorban, amelyek egymásban tulajdoni részesedéssel rendelkeznek:

- két vagy több cégben ugyanaz a tulajdonos személye vagy ugyanaz a tulajdonosi kör;
- egyik vállalkozásban a másik vállalkozás többségi tulajdonnal rendelkezik;
- a belföldi társaságnak külföldi anyavállalata van;
- a cég egy külföldi cég magyarországi fióktelepe.

A kapcsolt vállalkozások közötti ügyleteknél – ahogy az előzőekben utaltunk rá – az ár eltérhet a piaci ártól, például egy külföldi termelő cég a belföldi leányvállalatának 30%-os árengedménnyel értékesíti a terméket, amelyet a belföldi leány cég 100%-os áron ad tovább belföldön. Ilyen és hasonló eseteknél a két fél között alkalmazott árat hívjuk transzferárnak. A transzferárrakkal befolyásolni lehet a részt vevő cégek eredményét, ezáltal a fizetendő adó összegét is.

Fontos szempont emellett az is, hogy a kapcsolt vállalkozások közötti üzleti tranzakciók árképzését nemcsak az adózási elemek téríthetik el a szokásos piaci ellenértéktől, hanem az egyes országokban érvényben

lévő speciális adóterhek, dömpingadók, devizasabályozás, hatósági árak, illetve akár két ország közötti gazdasági ellenérdekek is.

Ennek elkerülésére az OECD-tagországok megegyeztek, hogy a kapcsolt vállalkozások nyeresége a torzítások elkerülése érdekében szükség szerint módosítható.

Az OECD-tagországok egymás közötti és más – nem OECD-tagországgal kötött – kétoldalú adóegyezményeiben is tükröződik az OECD-modellegyezmény 9. cikkének 1. bekezdésében található *szokásos piaci ár elve*:

„Amennyiben a két kapcsolt vállalkozás egymás közötti kereskedelmi vagy pénzügyi kapcsolataiban olyan feltételeket teremt, vagy köt ki, amelyek különböznek a független vállalkozások között alkalmazott feltételektől, úgy az a nyereség, amelyet a vállalkozások egyike e feltételek nélkül elért volna, azonban e feltételek miatt nem realizált, az érintett vállalkozás nyereségéhez hozzászámítható és ennek megfelelően megadóztatható.”

A fenti elv hazai szabályrendszerét a Tao tv. 18. paragrafusában olvashatjuk. Azt látjuk tehát, hogy az előírás a nemzetközi cégcsoportok tagvállalatait nem egységes egészként kezeli, hanem minden egyes vállalkozást teljesen önálló entitásként szemlél. Így azt szükséges minden esetben figyelni, hogy az adott vizsgált ügylet vonatkozásában hogyan viselkedtek a részt vevő felek, és az mennyiben felelt meg a független feleknél piaci körülmények között megvalósult ügyletek körülményeinek, árazási módszerének. A kapcsolt és független ügyleteknek ez az „összehasonlító elemzésnek” nevezett vizsgálata képezi a szokásos piaci ár elve alkalmazásának lényegét.

A transzferár az az ár, amelyet kapcsolt vállalkozások alkalmaznak egymással folytatott ügyleteik során. A szokásos piaci ár pedig az az ár, amelyet független felek összehasonlítható körülmények esetén érvényesítenek vagy érvényesítenének. Amennyiben a transzferár eltér a szokásos piaci ártól, az adózónak adóalap-növelési kötelezettsége keletkezhet, illetve lehetősége nyílt az adózás előtti eredmény csökkentésére a társasági adó vonatkozásában.

Az adózónak abban az esetben kell a transzferár és a szokásos piaci ár közötti különbözettel megnövelnie adózás előtti eredményét, ha az alkalmazott ellenérték következtében adózás előtti eredménye kisebb, mint amennyi a szokásos piaci ár alkalmazása mellett lett volna. Ez jellemzően akkor fordul elő, ha a társaság a szokásos piaci árnál drágábban vesz igénybe szolgáltatást vagy szerez be terméket kapcsolt vállalkozásától, illetve ha

a szokásos piaci árnál alacsonyabb ellenérték felszámítása mellett nyújt szolgáltatást, értékesít terméket kapcsolt vállalkozása részére.

A fentiek analógiájára az adózó abban az esetben csökkentheti adózás előtti eredményét a transzferár és a szokásos piaci ár közötti különbözet-tel, ha az alkalmazott ellenérték következtében adózás előtti eredménye magasabb, mint a szokásos piaci ár alkalmazása mellett lett volna. Ennek tipikus esete, ha a társaság a szokásos piaci árnál alacsonyabb ellenérték felszámítása mellett vesz igénybe szolgáltatást vagy szerez be terméket kapcsolt vállalkozásától, illetve ha a szokásos piaci árnál magasabb ellenérték felszámítása mellett nyújt szolgáltatást, értékesít terméket kapcsolt vállalkozása részére.

A szokásos piaci árat a következő módszerek valamelyikével kell meghatározni:

- a) összehasonlítható független árak módszerével, amelynek során a szokásos piaci ár az az ár, amelyet független felek alkalmaznak az összehasonlítható eszköz vagy szolgáltatás értékesítésekor a gazdaságilag összehasonlítható piacon;
- b) viszonteladási árak módszerével, amelynél a szokásos piaci ár az esz-köznek, szolgáltatásnak független felek felé, változatlan formában történő értékesítése során alkalmazott ár, csökkentve a viszonteladó költségeivel és a szokásos haszonnal;
- c) költség és jövedelem módszerrel, amelynek során a szokásos piaci árat az önköltség szokásos haszonnal növelt értékében kell meghatározni;
- d) egyéb módszer alapján, ha a szokásos piaci ár az a)–c) pontokban foglaltak alapján nem határozható meg. (A Tao tv. szerint ilyen még az üzleti nettó nyereségen alapuló módszer és a nyereségmegosztásos módszer.)

Az állami adó- és vámhatóság kérelemre határozatban állapítja meg a kapcsolt vállalkozások közötti jövőbeni ügyletben érvényesíthető

- szokásos piaci ár meghatározásakor alkalmazandó módszert,
- a megállapítás alapjául szolgáló tényeket, körülményeket,
- valamint ha meghatározható, a szokásos piaci árat, ártartományt (szokásos piaci ár).

A kérelmet a szokásos piaci ár meghatározásával összefüggő nyilvántartási kötelezettségről szóló külön jogszabály szerinti nyilvántartással megegyező

tartalommal, három példányban kell az állami adó- és vámhatósághoz benyújtani. A kérelemhez csatolni kell az előterjesztő nyilatkozatát arról, hogy a kérelemben megjelölt tényállás megfelel a valóságnak.

A határozat érvényességéhez kétoldalú vagy többoldalú eljárás esetén az állami adó- és vámhatóság és az illetékes külföldi hatóság közötti megállapodás megkötése szükséges.

A kérelem benyújtását megelőzően a kérelmező előzetes konzultációs eljárást kezdeményezhet, amelyben az eljáró hatósággal előzetesen egyeztet az eljárás lefolytatásának feltételeiről, időbeni ütemezéséről, módszeréről, az együttműködés lehetséges módjairól. Az előzetes egyeztetés eredménye a kérelmezőt, illetőleg az eljáró hatóságot a szokásos piaci ár megállapítása céljából folytatott eljárásban nem köti.

A szokásos piaci ár megállapítására irányuló eljárás egyoldalúan, kétoldalúan, illetőleg többoldalúan folytatható le. Ha az ügyletre külföldi állam jövedelemadóztatást érintő jogszabályát is alkalmazni kell, a kapcsolt vállalkozás kérelmében megjelöli, hogy a szokásos piaci ár megállapítására egyoldalú, kétoldalú, illetőleg többoldalú eljárást választ.

Két- vagy többoldalú eljárás iránti kérelem esetén az állami adó- és vámhatóság a külföldi állam illetékes hatóságával megkötendő megállapodás és a kérelem elbírálásához szükséges adatok beszerzése érdekében eljárást kezdeményez a külföldi állam illetékes hatóságával a kettős adóztatás elkerülése tárgyában kötött nemzetközi egyezménynek a kölcsönös egyeztetési eljárásról szóló vagy ennek megfelelő rendelkezései alapján.

A határozat határozott időre – legalább három, legfeljebb öt évre – érvényes. Az érvényesség időtartama a szokásos piaci ármegállapítással érintett kapcsolt vállalkozások kérelmére egy alkalommal három évre meghosszabbítható, kivéve, ha az eredeti határozat alapjául szolgáló tényállás olyan mértékben megváltozott, hogy a szokásos piaci ár megállapítására új határozatot kellene kiadni.

A szokásos piaci ár megállapítására irányuló eljárás díjköteles.

Az állami adó- és vámhatóság a kérelemben és az ahhoz csatolt mellékletekben, iratokban, elemzésekben, tanulmányokban, kimutatásokban, számításokban, ismertetőkben feltüntetett adatok, körülmények valóságát az ellenőrzésre irányadó szabályok megfelelő alkalmazásával, a határozat meghozatalához szükséges mértékben és módon előzetesen vizsgálhatja (valóságvizsgálat). Az állami adó- és vámhatóság által végzett valóságvizsgálat nem teremt ellenőrzéssel lezárt időszakot.

A szokásos piaci ár megállapítása, a megállapítás módosítása, illetve érvényességének meghosszabbítása tárgyában hozott döntés ellen fellebbezésnek helye nincs, bírósági felülvizsgálata kérhető. Az eljárást 120 nap alatt kell lefolytatni, a határidő két alkalommal hatvan nappal meghosszabbítható.

Az ügyintézési határidőbe

- a külföldi állam illetékes hatóságával folytatott egyeztetés,
- az adóhatóság által lefolytatott valódiságvizsgálat időtartama, illetve
- a hiánypótlásra megállapított határidő

nem számít bele.

A határozatban foglaltak változatlan tényállás esetén a kérelem benyújtásának időpontjára visszamenő hatállyal kötik az adóhatóságot.

16.3. Az állami garancia beváltása

Ugyancsak az állami adóhatóság által lefolytatott speciális eljárások közé tartozik az állami garancia beváltása (Art. XIX. fejezet 163. §), azaz az állam által vállalt helytállási kötelezettség érvényesítése.

Az állami készfizető kezesség azonban nem azonos a polgári jog által szabályozott készfizető kezességgel. A legfőbb elhatároló ismerv, hogy az állam csakis és kizárólag a jogszabályokban – legtöbbször kormányrendeletben – szabályozott, az állam által támogatni kívánt célnak és az erre vonatkozó szabályozásnak megfelelő hitelhez biztosítja a készfizető kezességet. A legismertebb ilyen kezességvállalás a fiatalok lakáshoz jutását célzó, ingatlan vásárlásakor nyújtott állami kezesség (például a Fészekrakó hitel magánszemélyeknek) vagy a vállalkozói hitelek nyújtása kis- és középvállalkozásoknak (például a családi gazdálkodók és más mezőgazdasági kis- és középvüzek kedvezményes hitelezéséhez kapcsolódó kamattámogatás és állami kezességvállalás). A kezességvállalás folyamatában az állam a kezesség érvényesítésekor lép fel, azaz akkor, amikor az eredeti kötelezett (adós) nem tud fizetni a hitelt nyújtó pénzintézetnek.

Az állami garancia (kezesség) beváltására irányuló eljárás kérelemre indul. A hitelt folyósító hitelintézet az ügyben *kizárólagos hatáskörrel* rendelkező Kiemelt Adó- és Vámigazgatósághoz (KAVIG) benyújtott kérelemmel kezdeményezheti az eljárást, a hitelszerződés, valamint a vonatkozó jogszabály(ok)ban meghatározott dokumentumok megküldésével.

Az adóhatóság az állami garancia beváltására irányuló kérelem elbírálása során vizsgálja a garanciabeváltás (kezesség) jogszabályban előírt feltételeinek teljesülését. Az adóhatóság a garanciát, kezességet beváltó jogosultnál (hitelintézetnél) folytatott eljárását szükség esetén kiterjeszti az eredeti kötelezettre is. Ha a hitelintézet eljárása a feltételeknek nem felel meg, az adóhatóság az állami garancia (kezesség) beváltása iránti kérelmet elutasítja.

Az állami garancia beváltásához kapcsolódó eljárás esetén az ügyintézésre nyitva álló határidő kilencven nap. Ha a KAVIG a kérelemnek teljes mértékben helyt ad, akkor a határozat ellen fellebbezésnek helye nincs. A meghozott határozat jogerőre emelkedését követően a hitelintézet részére a kiutalást – az állami költségvetés terhére – a KAVIG kezdeményezi.

Az eredeti kötelezett (adós) vonatkozásában a KAVIG feladata a hitelintézet által a kezesség érvényesítéséhez rendelkezésre bocsátott, valamint az eljárás során keletkezett iratanyag másolatának megküldése a kötelezett adóügyeiben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező igazgatóságnak.

A kötelezett adóügyeiben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező megyei adó- és vámigazgatóságon – a megküldött iratanyag alapján – az állammal szembeni kötelezettségként előírják a fizetési kötelezettséget. A határozatot hozó (fő)osztály feladata a kötelezettség teljesítésének figyelemmel kísérése. A teljesítési határidő eredménytelen eltelte után, ha a törvényi feltételek fennállnak, a határozatot hozó szervezeti egység kezdeményezi a soron kívüli végrehajtási eljárás megindítását.

A jogerős határozattal előírt kötelezettség végrehajtásában hatáskörrel és illetékességgel rendelkező igazgatóság köteles soron kívül intézkedni az állami kezesség érvényesítéséből származó tartozás behajtásáról. A végrehajtási eljárást az általános szabályok szerint kell lefolytatni. Ha a kötelezett ellen elrendelt végrehajtás nem vezet eredményre, gazdálkodó szervezet esetében felszámolási eljárás megindítását kell kezdeményezni.

Ellenőrző kérdések

1. Sorolja fel a távolról is nyújtható szolgáltatások körét!
2. Mit jelent a MOSS?
3. Mit jelent a szokásos piaci ár elve?
4. Mely módszerekkel lehet meghatározni a szokásos piaci árat az OECD-modellegyezmény szerint?
5. Mi a legfőbb elhatároló ismerv az állami garancia és a készfizető kezesség között?
6. Ismertesse az állami garancia beváltására irányuló eljárás főbb jellemzőit!